

นวัตกรรม

Easy Lock

รัชชา วรากุล

ผู้ปฏิบัติงานพยาบาล หอผู้ป่วย 72/7 ห้างใต้
งานการพยาบาลศัลยศาสตร์และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการดูแลที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายระบายของเหลวออกจากร่างกาย เช่น ผู้ป่วยที่ใส่ Naso-gastic tube ผู้ป่วยที่ใส่สายสวนปัสสาวะ(Foley's catheter) หรือผู้ป่วยที่ใส่ท่อระบาย (Drain) ต่างๆ คือ การดูแลสายระบายเหล่านั้นไม่ให้สายหัก พับ งอ และให้มีการระบายได้ตลอดเวลา (free drainage) (ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช, 2550)

การยึดตรึง(Strap) สายระบาย เป็นวิธีการสำคัญที่จะป้องกันไม่ให้สายหัก พับ งอ หรือเกิดการไหลย้อนของของเหลว ทำให้ของเหลวไหลระบายได้สะดวก อุปกรณ์ที่ใช้ยึดตรึงสายระบายในแต่ละหอผู้ป่วยมีหลายประเภท เช่น เข็มกลัดซ่อนปลาย ใช้ยึดสายระบายกับผ้าปูที่นอน มักทำให้ผ้าปูที่นอนฉีกขาดเสียหาย การใช้พลาสติก(Transpore) ติดสายระบายกับผ้าปูที่นอน ทำให้ผ้าปูที่นอนเป็นรอยสกปรกและอาจทำความเสียหายให้กับเครื่องซักผ้าได้ หรือการใช้ก๊วยบับประเภทต่างๆ มีการสูญหายบ่อย หลังการใช้ต้องตรวจนับและจัดเก็บ

หอผู้ป่วย 72/7 หญิงได้ เป็นหอผู้ป่วยที่ให้การดูแลรักษาผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัดระบบทางเดินอาหาร ซึ่งมักได้รับการใส่สายระบายชนิดต่างๆ เป็นจำนวนมากเฉลี่ย 8-10 รายต่อวัน (สถิติหอผู้ป่วย 72/7 หญิงได้, 2551) ผู้ประดิษฐ์เห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์ยึดตรึงสายระบายจึงได้คิด "Easy Lock" ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ทำจากวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ นำมาดัดแปลงเพื่อให้ใช้งานได้ง่าย สะดวก ไม่เป็นภาระยุ่งยากในการจัดเก็บ ดูเรียบริ่อย ไม่เกะกะ ราคาถูก มีคุณสมบัติในการช่วยยึดตรึงสายระบายได้ป่วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยึดตรึงสายระบายไม่ให้ หัก พับ งอ และไม่ตกห้องข้าง ช่วยให้ของเหลวที่ต้องการ ระบายไหลออกจากร่างกายผู้ป่วยได้สะดวก
2. เพื่อป้องกันไม่ให้สายระบายถูกดึงรั้ง ทำให้เกิดการระคายเคืองหรือบาดเจ็บของอวัยวะ

ตัวชี้วัด

1. อุบัติการณ์เกิดสายระบายหัก พับ งอ ตกห้องข้าง และการดึงรั้ง เท่ากับ 0 ครั้ง
2. อัตราความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการใช้อุปกรณ์ "Easy Lock" มากกว่าร้อยละ 90
3. อัตราความพึงพอใจของบุคลากรต่อการใช้ อุปกรณ์ "Easy Lock" มากกว่าร้อยละ 90

อุปกรณ์ที่ใช้ประดิษฐ์ "Easy Lock" ได้แก่

1. ตัว Clamp ที่ใช้ควบคุมการหยุดของสายน้ำเกลือ จำนวนตามต้องการ
2. สว่าน สำหรับเจาะรู
3. กรรไกร
4. สายรัดพลาสติก 1 ห่อ (ซื้อได้จากร้านค้า อุปกรณ์ไฟฟ้าทั่วไป)

วิธีประดิษฐ์อุปกรณ์ Easy Lock

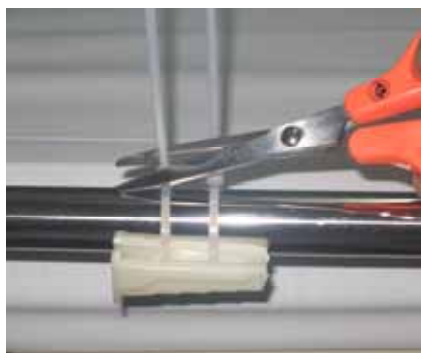
1. เจาะรูที่ตัว clamp ซึ่งนำมาจาก set ให้
น้ำเกลือที่ใช้แล้ว จำนวน 2 รู

2. สอดสายผูกยึดเข้ากับรูทั้ง 2 ที่ตัว clamp

3. นำไปติดตั้ง โดยผูกยึดตัว clamp เข้ากับ
เหล็กกันเตียงที่ระดับต่ำสุด

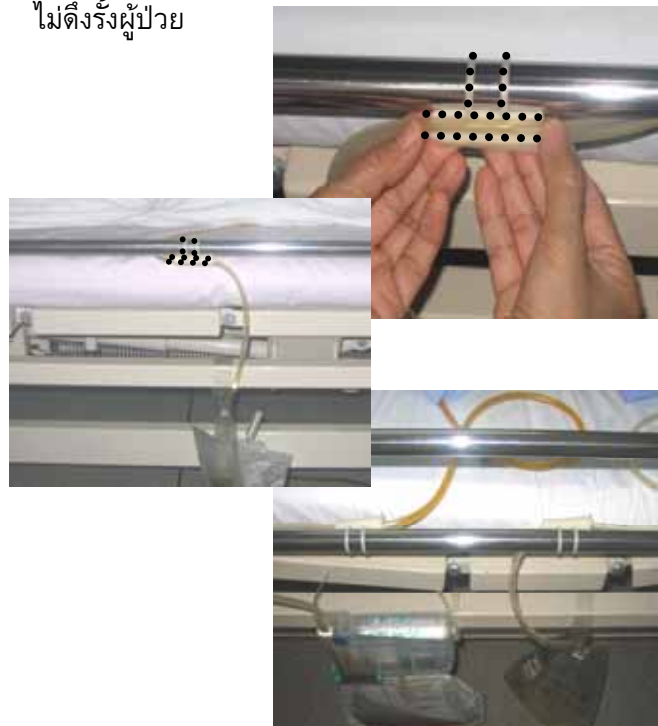

ต้นทุนการผลิต

Easy lock ที่ประดิษฐ์เสร็จแล้ว ราคาต่อชิ้น
เท่ากับ 1 บาท

วิธีการใช้งาน

สอดสายระบายเข้ากับ Easy Lock โดยวัด
ระยะห่างจาก Easy Lock ถึงสายที่ต่อจากถุงรองรับ
ความยาวประมาณ 1 ฟุต เพื่อให้มีความยาวพอที่
ผู้ป่วยจะสามารถขยับตัวได้สะดวก สายไม่ตึงรั้ง ไม่ตก
ท้องข้าง และเมื่อลดเหล็กกันเตียงลง สายระบายก็จะ
ไม่ตึงรั้งผู้ป่วย

หลังการใช้งานเพียงแต่ขยับตัว clamp เก็บให้
เรียบร้อย Easy lock ก็จะอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน
ได้ทันทีในครั้งต่อไป

การดำเนินการ

- เตรียมความพร้อมของบุคลากร ผู้ป่วย และอุปกรณ์ โดย
  - ชี้แจงให้บุคลากรในหอผู้ป่วยทราบวัตถุประสงค์ และวิธีการใช้อุปกรณ์ Easy Lock
  - ให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยเพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการใช้ และประโยชน์ของอุปกรณ์ Easy Lock
  - ติดตั้งอุปกรณ์ Easy Lock ไว้กับราวเหล็กกันเตียงในระดับต่ำสุด

การประเมินผล

เก็บข้อมูลหลังการใช้อุปกรณ์ Easy Lock ระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม 2551 โดยแบ่งการประเมินผลออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านอุบัติการณ์สายระบาย หัก พับ งอ ตก ท้องช้าง หรือดิ่งรั้ง

- ใช้แบบสังเกตที่สร้างขึ้น สังเกตและจดบันทึกอุบัติการณ์ที่พบสายระบายหัก พับ งอ ตกท้องช้าง หรือดิ่งรั้ง เป็นเวลา 1 เดือน โดยสังเกตวันละ 6 ครั้ง ดังนี้ เวรเช้าเวลา 10.00 น. และ 14.00 น. เวรบ่ายเวลา 18.00 น. และ 22.00 น. เวรดึกเวลา 2.00 น. และ 6.00 น.
- ขอความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงานพยาบาลในหน่วยงานช่วยเก็บข้อมูล เป็นเวลา 1 เดือน
- รวบรวมอุบัติการณ์ที่สังเกตและจดบันทึกได้จากแบบสังเกตที่สร้างขึ้น นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ

แบบสังเกตอุบัติการณ์สายระบาย หัก พับงอ ตกท้องช้าง หรือการดิ่งรั้งขณะใช้อุปกรณ์ Easy Lock

ผู้ป่วยรายที่	วันที่/ เวลา	ประเภทสายระบาย			การเกิดอุบัติการณ์						อื่นๆ	
		Foley's cath	NG tube	Drain	สายหัก พับ งอ		สายตกท้องช้าง		สายดิ่งรั้ง			
					พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ		

2. ด้านบุคลากร

สอบถามความพึงพอใจของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วย 72/7 หญิงได้ ต่ออุปกรณ์ Easy Lock โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะประเมินระดับความพึงพอใจ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับมาก = 3 คะแนน

ระดับปานกลาง = 2 คะแนน

ระดับน้อย = 1 คะแนน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

3. ด้านผู้ป่วย

สอบถามความพึงพอใจของผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้ป่วยในหอผู้ป่วย 72/7หญิงได้ ที่ใส่สายระบายและใช้อุปกรณ์ Easy Lock ยึดตรึง 48 ชั่วโมงขึ้นไป และสามารถสื่อสาร เข้าใจ ตอบคำถามได้ โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะประเมินระดับความพึงพอใจ แบ่งเป็น 3 ระดับ เช่นเดียวกับของบุคลากร และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

ผลการประเมิน

1. ด้านอุบัติการณ์สายระบาย หัก พับ งอ ตก ท้องช้าง หรือดึงรั้งจากการสังเกตการเกิดอุบัติการณ์สายระบาย หัก พับ งอ ตกท้องช้าง และสายระบาย ถูกดึงรั้ง ในขณะที่ใช้งานอุปกรณ์ "Easy Lock" ในผู้ป่วยจำนวน 30 ราย พบว่า ไม่เกิดอุบัติการณ์ดังกล่าวเลย

2. ด้านบุคลากร

พบว่าบุคลากรในหน่วยงาน จำนวน 21 คน ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจ ในระดับมาก ต่ออุปกรณ์ "Easy Lock" ในทุกด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของบุคลากรต่ออุปกรณ์ ยึดตรึงสายระบาย Easy Lock

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. สามารถยึดสายระบายได้ดี	95.24	4.76	0
2. ใช้งานง่าย และสะดวก	85.71	14.29	0
3. ช่วยให้สายระบายไม่หัก พับ งอ และไม่ตกท้องช้าง	90.48	9.52	0
4. สามารถจัดเก็บไว้ข้างเตียงได้ ทำให้มีอุปกรณ์พร้อมใช้ตลอดเวลา	100.00	0	0
5. ทำความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค	90.48	4.76	4.76

3. ด้านผู้ป่วย

กลุ่มผู้ป่วยที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ป่วยในหอผู้ป่วย 72/7หญิงใต้ ที่ใส่สายระบายและใช้อุปกรณ์ Easy Lock ยึดตรึง 48 ชั่วโมงขึ้นไป และสามารถสื่อสาร เข้าใจ ตอบคำถามได้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ป่วยต่ออุปกรณ์ยึดตรึงสายระบาย "Easy Lock"

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ใช้ยึดตรึงสายระบายได้ดี ไม่เลื่อนหลุด	86.67	10.00	3.33
2. ใช้ง่าย สะดวก เรียบร้อย ไม่เกะกะ	96.67	3.33	0
3. ช่วยยึดตรึงสายระบาย ไม่ให้หัก พับ งอ จึงทำให้การระบายไหลได้สะดวก	86.67	10.00	3.33
4. ช่วยยึดสายระบาย ไม่ให้ถูกดึงรั้ง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดการระคายเคือง หรือบาดเจ็บของอวัยวะ	93.33	6.67	0
5. ทานพึงพอใจ อุปกรณ์"Easy Lock"	93.33	6.67	0

การขยายผลของนวัตกรรม

มีการนำไปใช้ในหน่วยงาน ได้แก่ หอผู้ป่วย 72/7 ชาย

เอกสารอ้างอิง

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช. (2550). วิธีปฏิบัติงานเรื่อง การดูแลผู้ป่วยคาสายสวนปัสสาวะ. รหัสที่ : NS-00-3-0011-01. ทบทวนครั้งที่ 2.